

УДК 330.341.1:339

С. І. ВІХЛЯЄВА, ЛІ ЧАО

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА КНР

Розглядаються особливості формування факторів галузевої конкурентоспроможності. Досліджені проблеми формування конкурентоспроможності. Узагальнено підходи до оцінки конкурентоспроможності електроенергетичної галузі, що дало змогу удосконалити визначення поняття «конкурентоспроможність галузі», що, у свою чергу, дозволило виконати порівняльний аналіз факторів конкурентоспроможності електроенергетики України та КНР. Виконане аналітичне забезпечення факторів забезпечення конкурентоспроможності галузі, що включає обґрунтування показників оцінки конкурентоспроможності галузі і дає змогу здійснити порівняння рівня розвитку електроенергетики в Україні та КНР.

Ключові слова: конкурентоспроможність, електроенергетика, галузь, оцінка, ефективність, фактори, стимулювання, розвиток

Рассматриваются особенности формирования факторов отраслевой конкурентоспособности. Исследованные проблемы формирования конкурентоспособности. Обобщены подходы к оценке конкурентоспособности электроэнергетической отрасли, что дало возможность усовершенствовать определение понятия "конкурентоспособность отрасли", что, в свою очередь, позволило выполнить сравнительный анализ факторов конкурентоспособности электроэнергетики Украины и Китая. Выполнено аналитическое обеспечение факторов конкурентоспособности отрасли, включающее обоснование качества показателей оценки конкурентоспособности отрасли, что дает возможность осуществить сравнение уровня развития электроэнергетики в Украине и КНР.

Ключевые слова: конкурентоспособность, электроэнергетика, отрасль, оценка, эффективность, факторы, стимулирование, развитие

The features of competitiveness of branch factors forming are examined. Problems of competitiveness forming are investigated. Electroenergy industry of Ukraine and China comes forward as an object of research. Approaches are generalized to the estimation of electroenergy industry competitiveness. Reasonably basic setting of development stimulation effective mechanism in electroenergy industry. The approach is generalized to the estimation of electroenergy industry competitiveness, that enabled to perfect determination of concept "Industry Competitiveness", that, in turn, allowed to execute the comparative analysis of electroenergy competitiveness factors in Ukraine and China. The analytical providing of industry competitiveness providing factors, that, includes a ground and leading to quality indexes estimation on competitiveness of industry and enables to carry out comparison of electroenergy development level in Ukraine and China

Keywords: competitiveness, electroenergy, industry, estimation, efficiency, factors, stimulations, development

Тенденції світового розвитку підтверджують, що нині регулювання конкурентоспроможності системоутворюючих галузей промисловості грає все більшу роль в управлінні економікою і держави в цілому. Електроенергетика за своєю суттю є системоутворюючою ланкою національної економіки. Від ефективності функціонування електроенергетики залежить, в першу чергу, рівень конкурентоспроможності національної економіки і життєзабезпечення.

Враховуючи що зараз енергетична галузь є ключем до розвитку всієї економіки країни, особливо в умовах її переходу на інноваційний шлях розвитку, слід збудувати систему регулювання з боку держави цієї галузі, а з боку великих енергокорпорацій - механізмів управління.

Вагомий внесок у дослідження питань формування конкурентоспроможності зробили Г.Азоев [1], І.Ансофф, Ю. Іванов [2], М. Кизим, М.Портер [3], Н. Савельєва [4], Р. Фатхутдінов [5], та ін. Незважаючи на значний загальний внесок у дослідження, до окремих аспектів виокремлення та впорядкування, науковці підходять неоднозначно.

Важливою передумовою формування факторів забезпечення конкуренції галузі є визначення сукупності факторів, вплив яких може підвищувати та зменшувати її загальний рівень. Необхідно досліджувати питання метарівня, щоб визначити, чому держава створює загальні умови, які є більш менш сприятливими для сталого економічного розвитку, яку роль при цьому грають різні суб'єкти суспільства, як взаємодіють державні і недержавні

інститути і які цілі економічного розвитку переслідуються в процесі цієї взаємодії, і мезорівня, щоб проаналізувати заходи, що впливають на продуктивність окремих галузей і територій. При цьому найменш розробленою економічною наукою є конкурентоспроможність в мезорівневному вимірі, що об'єктивно пов'язане із слабкою теоретичною і практичною дослідженістю питань мезоекономіки.

Суб'єктами національної економіки на мезорівні ряд авторів розглядає галузі, регіони, корпорації. Регіональна економіка, як мезорівень, представляється середньою ланкою між макро- (держава в цілому) і мікрорівнем.

Слід зазначити, що при дослідженні галузевої конкурентоспроможності неприйнятний широкий підхід до визначення галузей, оскільки природа конкуренції і джерела конкурентної переваги істотно варіюються в межах спеціалізованих виробництв. Чим вужчий напрям досліджується, тим точніше і реалістичніше оцінка, ефективніше результат. Цієї позиції дотримується М. Портер [3], автор концепції конкурентної переваги країни, формування міжнародної конкурентоспроможності країни.

Визначення поняття "Конкурентоспроможність галузі" повинне будуватися з урахуванням особливості галузі як суб'єкта мезоекономічного рівня господарювання.

В якості об'єкту дослідження питань формування факторів галузевої конкурентоспроможності вибрана електроенергетична галузь України і КНР. Для комплексної оцінки конкуренції електроенергетичної галузі у рамках даного дослідження пропонується система чинників з порівняння даної галузі України з аналогічною галуззю КНР по наступних напрямках (див. рис. 1).

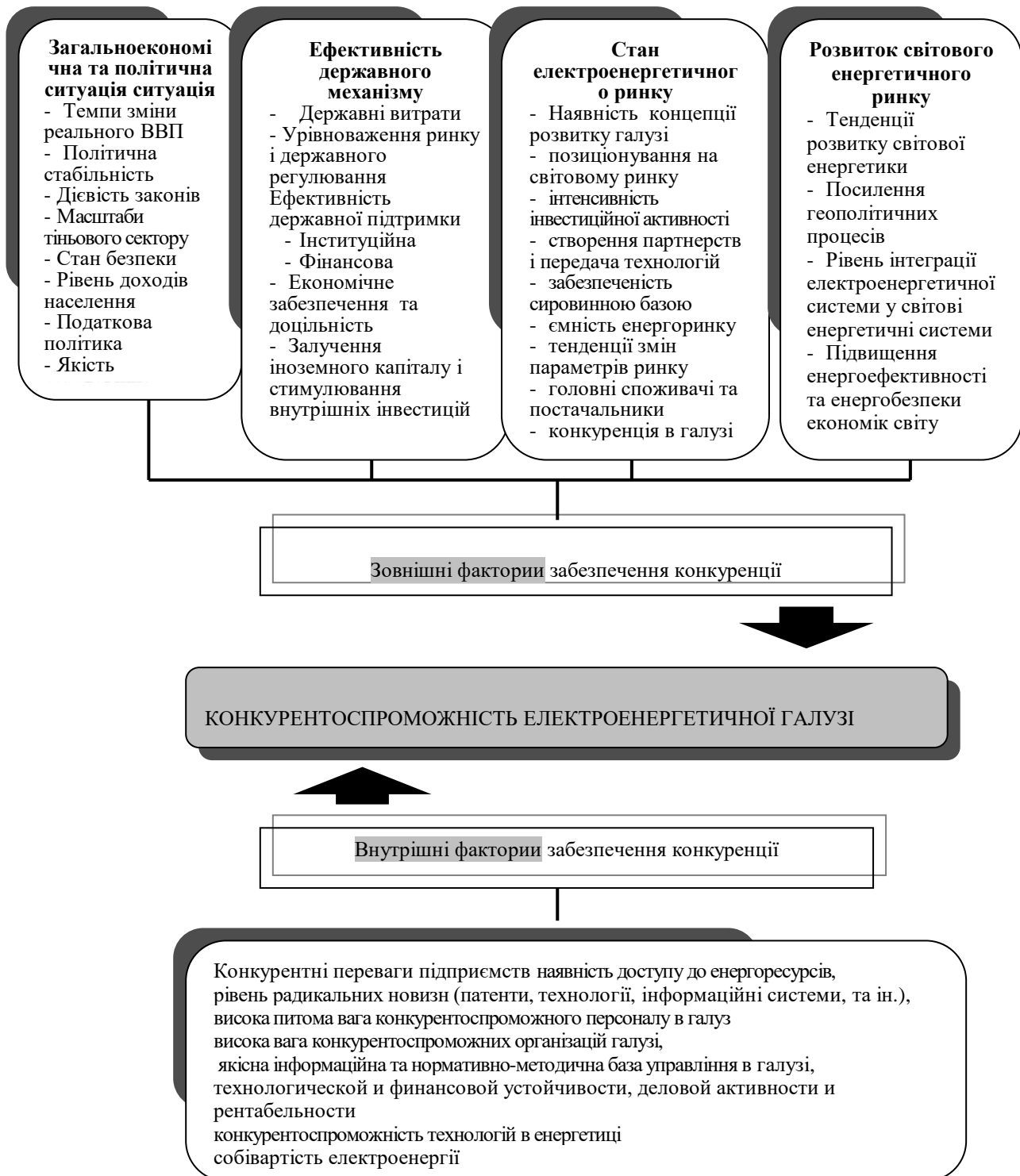

Рис. 1. Фактори, що впливають на рівень конкурентоспроможності електроенергетичної галузі (побудовано автором)

Аналіз визначень конкурентоспроможності галузі дозволив умовно розділити їх на три групи:

- побудовані на основі визначень в межах країни;
- побудовані по аналогії в межах підприємства;
- побудовані з використанням оригінальних підходів.

Через багатоаспектність дефініцій поняття "Конкурентоспроможність галузі" відмітних точок зору дотримується ще ціла низька вчених та науковців, які визначають по-різному. У більшості визначень конкурентоспроможність галузі розглядається по

відношенню до зовнішнього ринку. Наприклад, визначення М. Портера, С. Ахметжанової, І. Смолейчука, Н.Перцовского, І. Спиридонова, С. Борсукової, А.А.Воронов прямо відмічає, що "ринком, для якого можливе числення конкурентоспроможності галузі, є світовий ринок" [6].

Таким чином, сучасні емпіричні дослідження науковців підтверджують, що конкурентоспроможність галузі знаходиться в тісному взаємозв'язку з конкурентоспроможністю підприємства, яку, у свою чергу, - з

конкурентоспроможністю продукції. Особливо це можна спостерігати у галузі електроенергетики. Визначення С. Ахмеджанової [7] та М. Шевченко [8] базується на теорії міжнародної конкурентоспроможності країни і концепції конкурентних переваг, М. Портера [3].

За думкою Б. Ковальця [9], до складових галузевої конкурентоспроможності можна віднести забезпеченість підприємств галузі ресурсами, інвестиційну привабливість, вдало обрану стратегію розвитку, попит на продукуювані товари та послуги.

Як визначає С. М. Нараєвський [10], окремих визначень конкурентоспроможності у галузі електроенергетики на сьогодні фактично не існує.

Можна погодитись з визначенням, що «конкурентоспроможність енергогенеруючого підприємства – це його здатність виробляти енергію з

меншими витратами на одиницю продукції порівняно з конкурентами) [10]. Також відповідно до вище наведеного визначення, запропоновано тлумачення «конкурентоспроможність технології в енергетиці – це можливість забезпечити виробництво одиниці електричної та (або) теплової енергії з мінімальними витратами відносно інших видів обладнання [10]

Розглянемо детальніше фактори конкурентоспроможності електроенергетики України та КНР, на основі узагальнення даних дослідження та на основі складових індексу загальної конкурентоспроможності національної економіки.

Показники блоку «Загально-економічна та політична ситуація».

Темпи зміни реального ВВП 2000 – 2014 рр. (див. рис. 2)

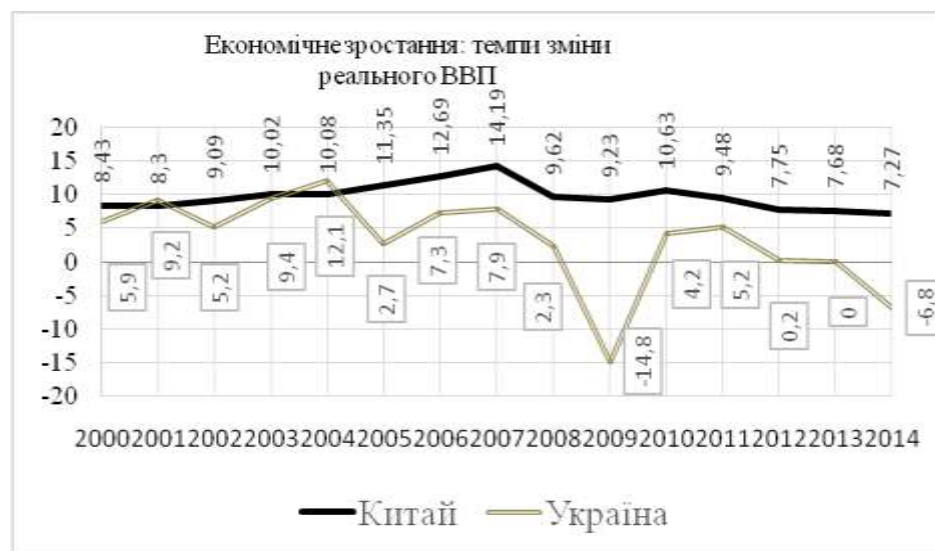

Рис. 2 Темпи зміни реального ВВП 2000 – 2014 рр.

Темпи росту реального ВВП КНР протягом 15 років склали від 7,27% у 2014 році до 14,19 у 2007 році. В Україні від 12,1% у 2004 році до від'ємних значень у останні роки, що суттєво впливає на вирішення питань забезпечення сталого розвитку української економіки та електроенергетики.

Величина державних витрат у відсотках до ВВП в Україні та КНР складає в середньому 18% та 14% відповідно, але потрібен більш детальний аналіз складових інструментів та їх ефективності (див. рис.3).

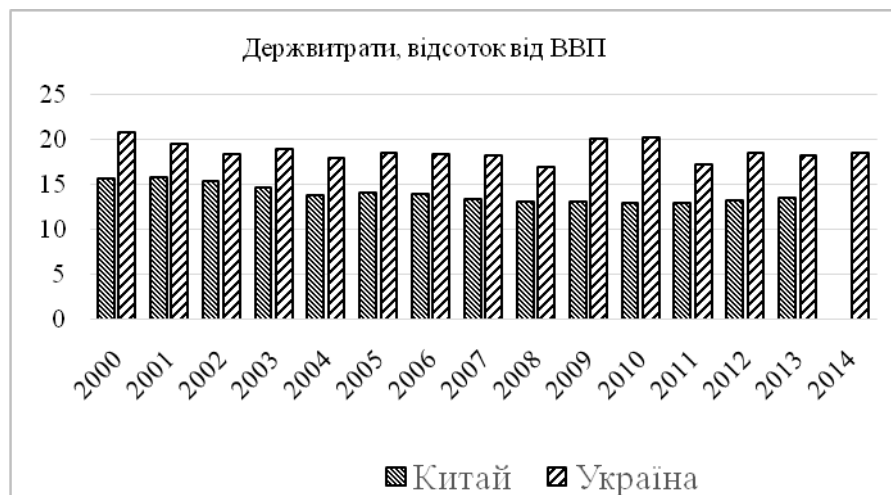

Рис. 3. Державні витрати у відсотках від ВВП 2000 – 2014 рр. (розроблено на основі [11])

Індекс якості регуляторного середовища свідчить про від'ємні його значення в Україні та КНР, що свідчить про резерви та необхідність підвищення. Для забезпечення ефективної регуляторної політики особливе значення має фінансовий механізм державного регулювання, який знаходить своє відображення в бюджетній та податковій системах, здійсненні політики цін і доходів, соціальних гарантій. Здійснення регуляторної політики полягає в установленні простих, чітких, зрозумілих для всіх “правил гри”, забезпеченні їх загального дотримання, створенні умов для вільного доступу до всіх сегментів ринку за єдиними правилами, гарантування всім суб'єктам господарювання захисту їх загальних прав та інтересів.

Контроль корупції свідчить про менший рівень корупції в КНР. Індекс політичної стабільності свідчить про більшу політичну стабільність. Індекс урядової ефективності про більшу ефективність уряду.

Таким чином, для стабільності національної конкурентоспроможності економіки України головними перешкодами є вузькість внутрішнього ринку, фіскальна спрямованість податкової політики, відсутність стимулів інноваційно-інвестиційної діяльності, тінізація економіки, поширення корупції, недієздатність системи державного управління в забезпеченні та захисту конкурентних переваг вітчизняних товаровиробників. Конкурентні переваги значною мірою здобуваються шляхом отримання пільг, дотацій із державного бюджету, за рахунок дешевої робочої сили, заниженого курсу національної валюти, прямого чи прихованого субсидування галузей, отримання тіньових прибутків, експлуатації вичерпаних природних та екологічних ресурсів тощо.

Показники блоку «Ефективність державного механізму»

В останні десятиліття підвищення енергетичної ефективності економіки КНР стало одним із стратегічних завдань китайського уряду. В енергетичній стратегії Китаю велика увага приділяється розвитку відновлюваних джерел енергії, законодавчі основи чого були закладені в 11-му п'ятирічному плані. У 2007 році Державною радою Китаю була затверджена «Біла книга» з енергетики, що не втратила своєї актуальності і сьогодні. У 2008 році Державною Радою Китаю був прийнятий цілий ряд документів, спрямованих на підвищення енергоефективності та стимулювання енергозбереження. Найбільш важливими з них стали: Energy Conservation Law; Public Sector Energy Saving Regulation; In-depth Development of Energy Saving Action to All Chinese People; Civil Energy Bill і ін [12].

В продовження розвитку нормативно-правової бази енергозбереження, був прийнятий закон «Про сприяння регенеративної економіці», який вступив в силу з 1 січня 2009 року і покликаний сприяти поступальному розвитку за допомогою економного використання енергії та зниження обсягів викидів забруднюючих речовин. З січня 2010 року Державна енергетична комісія КНР, яку очолює голова Держради КНР Вень Цзябао, була призначена

відповідальною за розробку і реалізацію енергетичної стратегії КНР.

Узагальнюючи китайську політику державної підтримки електроенергетики, можна відмітити ряд важливих моментів, а саме:

Інституційне забезпечення: прийнято закон про відновлювану енергетику; розроблена пріоритетна політика для виробників електроенергії з поновлюваних джерел, що закріплює пріоритетний порядок підключення до електромереж, питання покупки такої електроенергії за повними і пільговими тарифами, а також поділ витрат між учасниками ринку; створення сприятливого політичного середовища для подальшого прогресу в енергетичних технологіях.

Фінансове забезпечення: створені спеціальні фонди для фінансування розробок в галузі альтернативної енергетики, проведення дослідження, створення нових технологій, реалізації демонстраційних і пілотних проєктів, а також вивчення можливостей використання відновлювальної енергії в енергодефіцитних аграрних районах Китаю.

Економічне забезпечення та доцільність: активне інвестування і просування передових технологій в галузі енергозбереження, контролю викидів парникових газів і рециклінгу відходів; заохочення розвитку чистих технологій видобутку і використання вугілля; стимулювання розробки і розвитку передових технологій, наприклад, газифікації вугілля, IGCC (інтегрований газифікації комбінований цикл), CFB (безперервне коксування в псевдооживленому шарі), PWR (ядерні реактори з водою під тиском 3-го покоління) і HTGR (високотемпературні газоохолоджувальні реактори).

Як свідчить досвід Китаю першочерговим ініціатором та провідником усіх змін в електроенергетичній галузі країни повинна виступати держава. Саме завдяки широкій підтримці з боку держави, Китаю вдалося вийти на зовсім новий рівень розвитку електроенергетики.

Показники блоку «Стан електроенергетичного ринку».

Створення концепції розвитку галузі, що враховує завдання загального зростання економіки. Уряд Китаю добре розуміє, що розвивати електроенергетику абсолютно необхідно, щоб зберегти високі темпи економічного зростання. Воно розробило дві - короткострокову і довгострокову - стратегії, спрямовані на задоволення зростаючого попиту. Сьогодні Китай - одна з небагатьох країн у світі, яка розглядає це завдання в комплексі, з урахуванням таких чинників, як прогноз попиту, види палива, регіональні ресурси і потреби, розвиток електромереж.

Урівноваження вільного ринку і державного регулювання. Китай розвивав електроенергетичну галузь, або відмінюючи державний контроль (наприклад, на ринку генерації), або контролюючи критично важливі напрями (наприклад, підвищення мережевих тарифів заради залучення інвестицій в енергомережу). Проте у міру можливостей уряд стимулював і конкуренцію. Навіть у області передачі і

розподілу електроенергії, тобто природної монополії, були створені дві національні компанії, які змагалися б один з одним.

Залучення іноземного капіталу і стимулювання внутрішніх інвестицій. Без інвестицій міжнародних компаній і провінційних органів влади китайська електроенергетика не зрушилася б з місця. Із самого початку, притягаючи іноземний капітал, уряд не забував і про збільшення долі національних інвесторів на наступних етапах. Тим самим вдалося зберегти привабливе співвідношення власних і позикових засобів і утримати на низькому рівні фактичну вартість капіталу.

Допомога успішним місцевим компаніям шляхом створення партнерств і передачі технологій. Китай не лише розвивав інфраструктуру - уряд також пустив в електроенергетику світових виробників устаткування, зажадавши у них в обмін технології. Урівноваживши дві мети - отримати необхідні інвестиції і стати самодостатньою країною, Китай створив один з найефективніших і перспективніших електроенергетичних секторів у світі - і з точки зору процесів (наприклад, стандартизована структура), і з точки зору технології

Стосовно України – схвалена попереднім Урядом України у 2013 році Енергетична стратегія на період до 2030 року не відображає актуальних потреб учасників ринку, ґрунтується на нереалістичних прогнозах і тому потребує негайного оновлення з розробкою дієвих механізмів її імплементації [13]. Окрім того, до останнього часу в Україні діє більше 250 актів законодавства (11 Законів України; 15 Указів Президента України; 170 рішень Уряду; інші підзаконні акти) та більше 50 національних стандартів групи «Енергозбереження» в сфері енергоефективності. З одного боку, ці акти та документи шляхом прямого або опосередкованого правового впливу на відносини у сфері енергозбереження та відновлюваної енергетики дали змогу створити структуру державного управління та контролю у сфері енергозбереження, запровадити систему нормування паливно-енергетичних ресурсів, поняття енергетичного аудиту, систему державної експертизи з енергозбереження та національних стандартів з енергозбереження, встановити санкції за порушення законодавства у сфері енергозбереження та систему економічного стимулювання підвищення енергоефективності та розвитку відновлюваної енергетики. З іншого, дані акти не відповідають реаліям сучасної України та не можуть дати адекватну відповідь нагальним потребам всіх учасників ринку.

В таких умовах Україна взяла на себе зобов'язання перед європейськими партнерами щодо імплементації європейських директив згідно з Угодою про Асоціацію з ЄС та Протоколом про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства [14]. Відповідно до вимог Третього енергетичного пакету [15] українській владі необхідно розробити низку законопроектів щодо реформування енергетичних ринків. Можна сказати, що якби не зовнішні поштовхи до розбудови енергоефективної держави, українська електроенергетика так і далі

перебувала б у стані «консервації». Однак, діяльність ЄС щодо законодавчого закріплення вже у першій половині 2016 року основ функціонування власного Енергетичного Союзу для збільшення обсягів та диверсифікації енергоресурсів, зменшення залежності від їх імпорту, скорочення обсягів споживання енергії, розвитку альтернативної енергетики та скорочення викидів парникових газів вимагає від України невідкладних кроків для просування власних інтересів у рамках нової європейської енергетичної архітектури [16].

Показники блоку «Стан енергетичного ринку».

В китайській енергетиці узятий курс на зменшення вугільної генерації, в деяких регіонах будівництво вугільних ТЭС вже заборонене. Широке використання газу для виробництва електроенергії стримується високими регіональними цінами на це паливо.

Тому спостерігачі вже не перший рік порівнюють китайську конкуренцію між атомною і вітроенергетикою. Хоча порівнювати безпосередньо ці два джерела не зовсім коректно (атом - це базова генерація, а вітер - навпроти, нестабільне джерело енергії), певний сенс тут є. Адже доки доля "вітру" в загальній генерації невелика, складнощі, пов'язані з вливанням непостійної енергії вітру в енергосистему, - мінімальні.

КНР врахує і негативний, і позитивний досвід ЄС у вибудовуванні архітектури своєї енергосистеми і інкорпорації в неї ВДЕ.

Висновки. Основним призначенням ефективного механізму стимулювання розвитку повинна бути синхронізація заходів щодо розв'язання найважливіших економічних, соціальних та екологічних проблем на макро, мезо-, та мікро-рівні. Узагальнено підходи до оцінки конкурентоспроможності електроенергетичної галузі, що дало змогу удосконалити визначення поняття «конкурентоспроможність галузі», що, у свою чергу, дозволило виконати порівняльний аналіз факторів забезпечення конкуренції електроенергетики України та КНР.

Список літератури:

1. *Азоев Г.Л.* Конкурентные преимущества фирмы / *Г.Л. Азоев, А.П. Челенков* / - Гос. ун-т упр., Национальный фонд подготовки кадров. - М.: Новости, 2000. - 254 с.
2. *Иванов А.В., Матвеева Л.Г., Чернова О.А.* Капитализация ресурсов промышленного предприятия в составе кластера в стратегиях инновационного развития // *Инженерный вестник Дона*. - 2013. - №4 - Режим доступа: www.ivdon.ru/magazine
3. *Портер М.* Конкуренция / Пер. с англ. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. - 495 с.
4. *Савельева Н.А.* Формирование конкурентоспособности на мезоуровне: монография / Под ред. проф. В.С. Золотарева. - Ростов-н/Д.: РГЭУ РИНХ, 2004. - 160 с.
5. *Фатхутдинов Р.А.* Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: Экономика, маркетинг, менеджмент. - М.: Маркетинг, 2002. - 892 с.
6. *Воронов А.А.* Проблемы конкурентоспособности и пути ее решения // *Маркетинг: Спец. выпуск №15*. - М.: Центр маркетинговых исследований и менеджмента, 2000. - С. 90-94.
7. *Ахметжанова С.* Оценка конкурентоспособности отрасли // *Маркетинг: Спец. вып. 15*. - М.: Центр маркетинговых исследований и менеджмента, 2002. - С. 95-103
8. *Шевченко В.* Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: досвід для України. Аналітична записка / -Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/262/>

9. Ковалець Б.М. Теоретико-методологічні підходи до трактування сутності конкурентоспроможності галузі // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2010. – Вип. 13. – С. 335–341.
10. Наравський С. В. Залежність собівартості електроенергії від вартості грошових ресурсів для різних видів генерації // Економіка та держава: журнал. Інститут підготовки кадрів служби зайнятості України. – К., 2014. – № 12. – С. 101–105.
11. *Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2015-2016.* – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0>
12. Попов С.П. Тенденції енергопотреблення: китайський фокус // Пространственная экономика, №3, 2015. – с.142 – 157
13. *Енергетична стратегія України на період до 2030 року.* – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc](http://zakon3.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc)
14. *Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства* Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a27
15. *Директива 2009/73/ЕС* Європейського парламенту та Ради від 13 липня 2009 року. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ:L:2009:211:TOC>
16. *Реформа енергетики: оцінка основних ініціатив (станом на вересень 2015 р.)* // Міжнародний центр перспективних досліджень, 2016. – 32 с. – с.2
5. Fathudinov R.A. *Konkurentosposobnost organizatsii v usloviyah krizisa: Ekonomika, marketing, menedzhment* / Moscow: Marketing, 2002. - 892 p.
6. Voronov A.A. *Problemy konkurentosposobnosti i puti ee resheniya* // Marketing: Spets. vyipusk no 15. - Moscow: Tsent marketingovyih issledovaniy i menedzhmenta, 2000. - pp. 90-94.
7. Ahmetzhanova S. *Otsenka konkurentosposobnosti otrasli* // Marketing: Spets. vyipusk no 15. - Moscow: Tsent marketingovyih issledovaniy i menedzhmenta, 2002. - pp. 95-103
8. Shevchenko V. *Vikorisannya energozberlgayuchih tehnologiy v krayinah ES: dosvid dlya Ukraini. Analitychna zapiska* / V. Shevchenko. – Available at: www.niss.gov.ua/articles/262/
9. Kovalets B.M. *Teoretiko-metodologichni pidhodi do traktuvannya sutnosti konkurentospromozhnosti galuzi* // Naukovi zapiski. Seriya «Ekonomika». – 2010. – Vip. 13. – pp. 335–341.
10. Naraevskiy S. V. *Zalezhnlost soblvarnosti elektroenergiyi vid vartosti groshovih resursiv dlya ruznih vidiv generatsiyi* // Ekonomika ta derzhava: zhurnal. Institut pidgotovki kadriv sluzhbi zaynyatosti Ukraini. – Kiev, 2014. – no 12. pp. 101–105.
11. *Pozitsiya Ukraini v reytingu krayin svitu za Indeksom globalnoyi konkurentospromozhnosti 2015-2016.* – Available at: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0>
12. Popov S.P. *Tendentsii energopotrebleniya: kitayskiy fokus* // Prostranstvennaya ekonomika, no 3, 2015. – pp.142 – 157
13. *Energetichna strategiya Ukraini na period do 2030 roku.* – Available at: zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc
14. *Protokol pro priednannya Ukraini do Dogovoru pro zasnuvannya Energetichnogo Spivtovaristva.* Available at: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a27
15. *Direktiva 2009/73/ES Evropeyskogo parlamentu ta Radi vld 13 lipnya 2009 roku.* – Available at: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ:L:2009:211:TOC
16. *Reforma energetiki: otsinka osnovnih initsiativ (.)* // Mizhnarodniy tsentr perspektivnih doslidzhen, 2016. – 32 p. – p.2

References (transliterated)

1. Azoev G.L. *Konkurentnyie preimushchestva firmy* / G.L. Azoev, A.P. Chelencov. - Gos. un-t upr., Natsionalnyiy fond podgotovki kadrov. - Moscow: Novosti, 2000. - 254 p.
2. Ivanov A.B., Matveeva L.G., Chernova O.A. *Kapitalizatsiya resursov promyshlennogo predpriyatiya v sostave klastera v strategiyah innovatsionnogo razvitiya* // Inzhenernyiy vestnik Dona. - 2013. – no 4 - Available at: <http://www.ivdon.ru/magazine/latest>
3. Porter M. *Konkurentsya* / Per. s angl. - Moscow: Izdatelskiy dom «Vilyams», 2000. - 495 p.
4. Saveleva N.A. *Formirovanie konkurentosposobnosti na mezourovne: monografiya* / Pod red. prof. B.C. Zolotareva. - Rostov-n/D.: RGEU RINH, 2004. – 160 p.

Надійшла (received) 22.04.2016

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Фактори забезпечення конкуренції електроенергетичної галузі в Україні та КНР/ С.І. Віхляєва, Лі Чао // Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. – 2016. – № 27(1199) – С. 111-116. Бібліогр.: 16 назв. – ISSN 2519-4461.

Факторы обеспечения конкуренции электроэнергетической отрасли в Украине и КНР / С. И. Вихляева, Ли Чао // Вестник Национального технического университета „Харьковский политехнический институт» (экономические науки). – Х.: НТУ „ХПИ”. – 2016. – № 27(1199) – С. 111-116. Библиогр.: 16 назв. – ISSN 2519-4461

Factors of electroenergy industry competition providing in Ukraine and China / S.I. Vikhlyayeva, Li Chao // Bulletin of National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences). – Kharkiv: NTU "KhPI". – 2016. – № 27(1199) – P. 111-116. Bibliogr.: 16. – ISSN 2519-4461

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Віхляєва Світлана Іванівна - кандидат економічних наук, доцент, Національний Технічний Університет "Харківський Політехнічний Інститут", професор кафедри «Організації виробництва та управління персоналом», тел.: (050) 402-76-67; e-mail: vikhlyayeva@ukr.net.

Вихляева Светлана Ивановна - кандидат экономических наук, доцент, Национальный Технический Университет "Харьковский Политехнический Институт", профессор кафедры «Организации производства и управления персоналом», тел.: (050) 402-76-67; e-mail: vikhlyayeva@ukr.net.

Vikhlyayeva Svitlana Ivanivna - Candidate of Economical Sciences, Associate Professor, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Professor at the Department of Work organization and personnel management, tel.: (050) 402-76-67; e-mail: vikhlyayeva@ukr.net.

Лі Чао – Інститут сходознавства і міжнародних відносин «Харківський колегіум», викладач; тел.: (098) 223-49-62; e-mail: l_c-ukr@hotmail.com

Ли Чао – Інститут востоківедення і міжнародних відносин «Харьківський колегіум», преподаватель; тел.: (098) 223-49-62; e-mail: l_c-ukr@hotmail.com

Li Chao – Institute of Oriental Studies and International Relations “Kharkiv Collegium”, lecturer; tel.: (098) 223-49-62; e-mail: l_c-ukr@hotmail.com